Cyfarfod Grŵp Trawsbleidiol ar Ddigidol yng Nghymru – 22/06/2022

Cofnodion cyfarfod y Grŵp Trawsbleidiol ar Ddigidol yng Nghymru, a gynhaliwyd ar 22/06/2022 am 12:30pm ar Zoom.

Yn bresennol:	RhaI	Rhun ap Iorwerth (Cadeirydd – Aelod o'r Senedd dros Ynys Môn)
	PaRh	Pryderi ap Rhisiart (Ysgrifenyddiaeth – M-SParc)
	HR	Heledd Roberts (Swyddfa Rhun ap Iorwerth AS)
	JT	Jamie Thomas (M-SParc)
	ER	Emily Roberts (M-SParc)
	MC	Manon Cadwaladr (Cymen)
	RhP	Rhoslyn Prys (Meddal.com)
	DJ	Dewi Jones (Prifysgol Bangor)
	SG	Stefano Ghazzali (Prifysgol Bangor)
	JS	Jack Sargeant (Aelod o'r Senedd dros Alun a Glannau Dyfrdwy)
	NA	Natasha Ashgar (Aelod o'r Senedd dros Dde-ddwyrain Cymru)
	OD	Owen Derbyshire (S4C)
	AR	Aled Roberts (Cymen)
	DR	David Rees (Aelod o'r Senedd dros Aberafan)
	DC	Daniel Cunliffe (Prifysgol De Cymru)
	TB	Tom Burke (Haia)
	GD	Gareth Davies (Prifysgol Abertawe)
	PW	Peter Williams (Llywodraeth Cymru)
	JE	Jeremy Evas (Llywodraeth Cymru)
	RD	Ryland Doyle (Swyddfa Mike Hedges AS)
	IB	Ioan Bellin (swyddfa Rhys ab Owen)
	HY	Huw Ynyr (Cyngor Sir Gwynedd)
	ER	Ellie Richard
	GP	Gruffudd Prys
	GT	Gary Thompson
Ymddiheuriadau:	CT	Carolyn Thomas (Aelod o'r Senedd dros ogledd Cymru)
	LlG	Llyr Gruffydd (Aelod o'r Senedd dros ogledd Cymru)

Eitem ar yr agenda	**Cam i'w gymryd**
1. Croeso a sesiwn agored. Croesawodd RhAI bawb i'r cyfarfod, gan gynnwys aelodau newydd. Nodwyd bod y grŵp yn fforwm drafod ar gyfer y sector digidol, er mwyn helpu i symud Cymru ymlaen ac ennill buddion cymunedol ac economaidd yn y sector digidol, gyda sgyrsiau'r sesiwn yma'n canolbwyntio ar faterion digidol o safbwynt y Gymraeg, a sut y gall Cymru fod yn arweinydd ym maes Technoleg Iaith.	
2. Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol ac ethol Cadeirydd a'r Ysgrifenyddiaeth Cyflwynodd JS a NA enwebiadau i ail-ethol RhAI fel Cadeirydd y grŵp ac M-SParc fel Ysgrifenyddiaeth, a derbyniwyd yr enwebiadau gan y grŵp heb wrthwynebiad. Bydd y ddau yn parhau yn eu rolau am y flwyddyn nesaf.	
3. Dr Jeremy Evas, Cynllun Gweithredu Technoleg Llywodraeth Cymru Dechreuodd JE ei gyflwyniad yn amlinellu nod Llywodraeth Cymru i ddyblu'r defnydd o'r Gymraeg drwy ddefnyddio technoleg, a'r gwaith mae ef a'i dîm yn ei wneud yn y sector hwn. Nodwyd bod Llywodraeth Cymru am alluogi technoleg iaith i gael ei datblygu ym mhob cyd-	

destun digidol er lles y Gymraeg: lleferydd, cyfieithu, deallusrwydd artiffisial ar gyfer sgwrsio, tra'n manylu ar yr her o ddatblygu technoleg sy'n gweithio llawn cystal yn Saesneg ag y mae yn y Gymraeg ac i'r gwrthwyneb. Trafododd JE sut mae cydrannau technoleg iaith sydd wedi eu hariannu gan Lywodraeth Cymru i gyd ar gael yn rhad ac am ddim i'w lawrlwytho a'u defnyddio, a bod hyn yn amod ar gyfer eu cyllido. Maes ffocws i Lywodraeth Cymru yw ysgogi'r farchnad ar gyfer meddalwedd amlieithog gyda'r gobaith y gall y profiad o wneud hyn ar gyfer y Gymraeg helpu eraill hefyd, cyn cau ei gyflwyniad drwy drafod Hacathon sydd ar y gweill y mae Llywodraeth Cymru ac M-SParc wedi cydweithio arno i gefnogi arloesedd yn y sector.	
4. Dewi Jones, yn cyflwyno ynghylch Uned y Gymraeg (Canolfan Bedwyr) ym Mhrifysgol Bangor Bu DJ yn trafod cefndir Uned y Gymraeg ym Mhrifysgol Bangor a sut mae cod ffynhonnell agored yn rhan o'u harferion gwaith. Bu'n sôn am strwythur y tîm o fewn yr uned, gyda 13 aelod o'r tîm yn gweithio mewn dau grŵp ac yn edrych ar derminoleg, termau geiriadur a golygu, gyda'r grŵp arall yn gweithio ar ddatblygu technoleg iaith ac yn gwerthuso, ymchwilio a datblygu meddalwedd gydag amrywiaeth o fethodolegau. Ychwanegodd DJ fod yr uned yn gwbl hunangynhaliol, heb unrhyw gyllid gan y brifysgol, a bod yr incwm yn cael ei ddarparu drwy gymysgedd o brosiectau tymor byr am dâl gydag amrywiaeth o randdeiliaid, ynghyd â nifer o gynhyrchion masnachol eu bod wedi eu datblygu eu hunain neu mewn partneriaeth â chwmnïau preifat, gydag allbynnau'n cynnwys rhai fel Cysill ac ap Geiriaduron. Dywedodd DJ mai gweledigaeth graidd yr uned yw normaleiddio ac adfywio'r Gymraeg, a'i bod eisiau gweithio gyda rhagor o bartneriaid i greu adnoddau Cymraeg ar gyfer defnydd o'r Gymraeg, gan wneud gwaith sy'n cael ei gydnabod ar lefel ryngwladol.	
5. Tom Burke, gyda chyflwyniad i Haia.live Eglurodd TB fod Haia, a gafodd ei ddatblygu yn ystod y pandemig fel platfform cynadledda hybrid sy'n cyflenwi ar gyfer popeth, yn wasanaeth sy'n rhoi'r Gymraeg yn ganolog iddo. Ychwanegodd TB fod tirlun ieithyddol y Deyrnas Unedig yn 'ased' ac yn un y mae Haia wedi mwynhau ei chael fel ffocws ar gyfer yr hyn maent yn ei gynnig. Nododd TB fod Haia yn cydweithio â Chanolfan Bedwyr ar yr elfennau o'r platfform sy'n ymwneud â'r Gymraeg a chyfieithu, gan anfon at DJ a'r tîm lawer o ddata sydd wedi helpu i wella Haia, ond a allai hefyd helpu Canolfan Bedwyr yn y tymor hir hefyd. Mae TB yn gorffen drwy ddweud y byddai'n hoffi gweld Cymru yn dod yn ganolfan ar gyfer technoleg iaith arloesol.	
6. Rhoslyn Prys; Meddal.com - Rôl codio ffynhonnell agored a'r Gymraeg Nododd RhP pa mor rhyfeddol yw gweld y cynnydd sydd wedi'i wneud dros y 25 mlynedd diwethaf yn y sector hwn, gan longyfarch eraill ar yr alwad am eu gwaith dros y cyfnod hwnnw. Ychwanegodd faint o gyfleoedd y mae codio ffynhonnell agored yn eu cynnig, a sut mae datblygwyr meddalwedd yn y maes hwn wedi croesawu'r Gymraeg fel rhywbeth y gallant weithio â hi oherwydd y gwaith sydd wedi'i wneud yn hyn o beth, gan ychwanegu ei fod yn sicr wedi codi proffil y Gymraeg ym myd meddalwedd, gan ei gwneud yn fwy tebygol bod cwmnïau masnachol yn ystyried cynnig fersiynau Cymraeg o'u meddalwedd.	
7. Trafodaeth, unrhyw fusnes arall, a chloi	

Gofynnodd GT a oedd gan Haia gynlluniau i'w gwneud yn gwbl amlieithog fel platfform neu ai dim ond ar y Gymraeg i'r Saesneg ac i'r gwrthwyneb oedd y ffocws. Eglurodd TB fod cynnig gwasanaeth amlieithog yn sicr yn weledigaeth ar gyfer y tymor hir. Gofynnodd DR pa ganran o'r feddalwedd sy'n gysylltiedig â'r Gymraeg sy'n feddalwedd ffynhonnell agored, ac ymatebodd DJ fod hyn yn anodd ei nodi, ond dywedodd fod y Gymraeg mewn sefyllfa eithaf cryf, gyda llawer o waith i'w wneud o hyd er mwyn gwireddu'r potensial llawn ar gyfer yr iaith. I gloi, ychwanegodd OD fod y syniad o gael Cymru yn gartref i dechnoleg iaith blaenllaw yn anhygoel ond bod angen i ni ddod o hyd i gyllid a gweledigaeth i wneud hynny, a bod gweithio mewn partneriaeth yn hanfodol, a bod bygythiad i fodolaeth yr iaith ar y gorwel os nad oes modd rhoi'r amodau hynny ar waith. Cadarnhaodd RhAI y byddai ef a'i dîm yn ceisio rhyddhau datganiad i'r wasg, gan gynnwys cyfraniadau gan y Grŵp, i'r perwyl hwnnw. Dyddiad y cyfarfod nesaf i'w gadarnhau.	